

Jordbruksverket
Att: Ingrid Eilertz

Varför Jordbruksverket inte bör godkänna kontrollprogrammet

Djurens Rätt önskar härmed framföra våra synpunkter angående ansökan från grisbranschen om godkännande av kontrollprogram, som Jordbruksverket ska ta ställning till. Vi översänder också per post en namninsamling med uppmaning från fler än 20 000 personer. Läs mer om den längre ned i skrivelsen.

Pilotstudien är inte vetenskapligt utförd

En grundläggande och mycket allvarlig kritik gäller försökets ovetenskaplighet. Istället för en matchad kontrollgrupp jämförs resultaten med föregående års resultat. Det finns naturligtvis mängder med faktorer på gårdsnivå som kan påverka skillnader i produktionsresultat och sjukdomsförekomst mellan två år, som inte har med pilotstudien att göra. Inte minst gäller det eftersom urvalet är så litet, bara tre gårdar för de flesta punkterna. Det framgår inte av rapporten om skillnaderna mellan 2013 och 2014 är större än normalt mellan två år. Skillnaderna har för alla utom en programpunkt inte heller testats statistiskt, så de numeriska skillnader som finns säger i själva verket ingenting.

De föreslagna förbättringarna följer redan av lagstiftningen

Det är positivt med egenkontroll och en förbättrad branschpraxis vad gäller kontrollpunkter som värme, vattenflöde, strötilldelning och rengöring. Det här är dock självklarheter som redan följer av lagstiftningens mest grundläggande krav. Det är också självklart att separera suggor från en grupp där de av någon anledning inte fungerar, men av det följer inte att de ska fixeras i ätbås. På samma sätt finns det ingenting som hindrar att hålla samman grupper av grisar genom livet, utan att för den skull bryta mot måttföreskrifterna. Djurskyddslagstiftningen är en minimilag och det är fullt möjligt att ha en lägre beläggningsgrad för att slippa blanda grupper. De föreslagna "förbättringarna" som följer av kontrollprogrammet är med andra ord sådant som dels redan är påbjudet i föreskrifter och dels är genomförbart utan Jordbruksverkets godkännande.

Fixering vid födseln leder till stress och försämrade modersegenskaper

Vetenskapligt utförd forskning på effekterna av fixering på suggor och smågrisar saknas inte. Flera sammanställningar av studier har tydligt visat att smågrisdödligheten inte minskar med fixering (1-4).

Fixering leder däremot till frustration, stress och hormonobalans hos suggan som leder till sämre modersegenskaper och ökar risken för smågrisdödlighet på åtminstone tre sätt (5):

1. Grisningen tar längre tid, vilket innebär ökad risk för dödfödslar och svaga grisar.
2. Digivningen tar längre tid, vilket är ett tecken på att det kommer mindre mjölk. Det beror på en stressorsakad hormonobalans hos suggan på grund av fixeringen.
3. Minskad försiktighet hos suggan, det vill säga att hon är mindre försiktig när hon lägger sig ner och löper större risk att lägga sig så att hon skadar någon av ungarna.

En forskargrupp på Helsingfors Universitet har under ledning av professor Anna Valros under många års tid undersökt vad fixering leder till för sugor och smågrisar. En doktorsavhandling som presenterades i början av 2015 (5) har bland annat tittat på effekter av att fixeringen inleds *efter* att födseln har påbörjats, det vill säga just det som föreslås i kontrollprogrammet. Jämfört med tidigare studier på lösgående sugor (6) har gruppen kunnat visa att fixering endast från födseln och framåt faktiskt leder till *ännu* längre grisningar än om fixeringen pågår även innan födseln. Därmed finns också en ökad risk för dödfödslar.

Även om några fler kultingar skulle överleva med fixering, något som också kan åstadkommas med andra metoder, blir totalresultatet för smågrisdödligheten i regel plus minus noll. Det man huvudsakligen åstadkommit är ett starkt ökat lidande för suggan.

Tidigare avvänjning ger mer beteendestörningar

Grisar diar naturligt i 9–20 veckor och stannar hos mamman mycket längre än så (7). Dagens lägsta tillåtna avvänjningsålder på fyra veckor är redan betydligt lägre än det naturliga, och innebär en stor påfrestning för grisarna. Enligt en review-artikel från 2008 innebär avvänjning vid tidigare än fyra veckor att grisarna tar längre tid på sig att äta fast föda, dricker extremt mycket vatten och utvecklar orala stereotyper som "bellynosing" och "bellysucking" (7). Förekomsten av bellynosing ökar ju lägre avvänjningsåldern är (från 28 dagar och ner till 15 dagar) (8).

Fler grisar i boxar där utrymmet redan är minimalt

Den tillåtna belägningsgraden i så kallade tillväxt- och slaktgrisstallar är redan idag hög. I en box med grisar som väger 100 kg får totalarean per gris vara så liten som 0,94 kvadratmeter. Pilotstudien är mycket begränsad och ger inte kunskap som kan ligga till grund för att tillåta fler grisar per ytenhet. Minimiangivelserna i gällande föreskrifter är satta som just miniminivåer. Grisar och andra djur har behov av utrymme. Grisar behöver utrymme bland annat för att kunna röra på sig, termoreglera, ligga ner för att vila och sova, undersöka sin miljö och för att kunna gå undan från andra individer. När fler grisar tillåts hållas på en oförändrad yta där det redan är väldigt trångt, minskar grisarnas möjligheter ytterligare att få sitt behov av utrymme tillgodosett. Det är inte acceptabelt.

Att hålla ihop syskongrupper och att inte blanda grisar som inte tidigare gått tillsammans är viktigt och bör göras. Vi anser dock att det kan och ska göras utan att överskrida nu gällande måttbestämmelser som anger miniminivån.

Namninsamling gav 20 000 namn på drygt en vecka

Djurens Rätt upplever ett enormt engagemang från allmänheten i frågan om grisbranschens så kallade djuromsorgsprogram. För att fånga upp och visa det engagemanget startade vi 31 mars 2015 en namninsamling. De som skrivit under namninsamlingen menar att fixering, ökad beläggningsgrad och tidigare avvänjning är fel väg att gå om målet är ökad djuromsorg och uppmanar Jordbruksverket att inte godkänna kontrollprogrammet. På bara drygt en vecka har fler än 20 000 personer skrivit under namninsamlingen. Vi översänder den med post till er med förhoppning om att uppmaningen från alla de som skrivit under tas hänsyn till i ert arbete med kontrollprogrammet. Nedan följer kommentarer från några av de som skrivit under namninsamlingen:

”Känns som ett stort steg bakåt för det svenska djurskyddet om fixering av sugor skulle tillåtas. En av de djurskyddsfrågor vi var mest stolta över när Sverige förhandlade om medlemskap i EU var just Sveriges förbud mot att fixera sugor. Därför är det en självklarhet för mig att skriva under detta.”

Madeleine Emmervall, Södertälje

”Grisar är smartare än hundar - och ändå. Hade samma sak gjorts inom hundaveln hade hela Sverige varit i uppror. Det är INTE okej att fixera NÅGOT djurslag på det här sättet. Trots att svenska grisar har det bättre än på många andra ställen i världen, så är hållningsformen helt oacceptabel sett ur ett etologiskt perspektiv. Att andra har det sämre är INTE en giltig anledning att våra grisar inte ska få ha det så bra de kan under rådande produktionsform.”

Nora Signér, Uppsala

”Arbetar som djurskyddsinspektör och vet att inte ens dagens lagstiftning tillgodoser grisarnas behov.”

”Jag är biolog och utbildad inom etologi. Att göra det här strider mot all pågående forskning om djurs välmående och är en återgång till djurhållningen för 50 år sedan, innan vi hade all kunskap som vi har nu. Helt obegripligt att ens överväga det här mot grisar med deras komplexa behov.”

Ida Engström, Eskilstuna

”Det är ett fullständigt förkastligt sätt att behandla djur, oetiskt och omoraliskt. Dessutom kommer stressade fixerade sugor sannolikt att innebära långtgående konsekvenser med ökad antibiotikabehandling som följd. Det är bedrövligt att lönsamhet och ekonomi tillåts vara styrande även i välbeforskade områden...”

Karin Persson, Storvreta

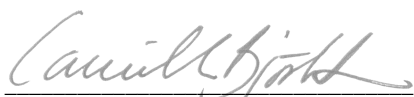
”Jag jobbar som grisskötare och vill absolut inte att dessa fantastiska och roliga djur ska få det sämre än vad de har! Värst tycker jag nästan ändå försöket med en gris till per slaktsvinsbox. Det vore djurplågeri när sommarvärmen sätter in!”

Josefin Ingvast, Västerås

Kontrollprogrammet kan inte godkännas

Mot bakgrund av att inga tydliga resultat av pilotprojektet har framkommit, samtidigt som det finns gott om belägg för kraftiga försämringar av djurskyddet om de föreslagna avstegen från djurskyddslagstiftningen tillåts, menar vi att förslaget till kontrollprogram inte ska godkännas.

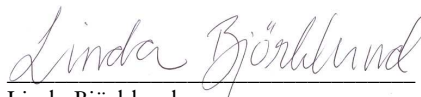
Med vänliga hälsningar,

Camilla Björkbom
Förbundsordförande, Djurens Rätt

Lena Lindström
Etolog, Djurens Rätt

Linda Björklund
Etolog, Djurens Rätt

Källor

1. Pedersen, L. J. & Andersen, M. H. (2013) Housing of sows during farrowing: a review on pen design, welfare and productivity. Kapitel 5 i boken *Livestock Housing: Modern Management to Ensure Optimal Health and Welfare of Farm Animals*.
2. Weber, R., Keil, N.M., Fehr, M. and Horat, R. 2007. Piglet mortality on farms using farrowing systems with or without crates. *Animal Welfare* 16, 277-279.
3. Pedersen, L.J., Berg, P., Jørgensen, G., Andersen, I.L., 2011. Neonatal piglet traits of importance for survival in crates and indoor pens. *Journal of Animal Science* 89, 1207-1218.
4. Scientific Report on animal health and welfare aspects of different housing and husbandry systems for adult breeding boars, pregnant, farrowing sows and unweaned piglets. *The EFSA Journal* 572 (2007).
5. Yun, J. (2015) Importance of maternal behaviour and circulating oxytocin for successful lactation in sows: Effects of prepartum housing environment. Doktorsavhandling, Helsingfors Universitet.
6. Oliviero, C. (2010) Successful farrowing in sows. Doktorsavhandling, Helsingfors Universitet.
7. Widowski, T., Torrey, S., Bench, C., Gonyou, H., 2008. Development of ingestive behaviour and the relationship to belly nosing in early-weaned piglets. *Applied Animal Behaviour Science* 110:1-2, 109-127.
8. Widowski, T.M., Cottrell, T., Dewey, C.E., Friendship, R.M., 2003. Observations of piglet-directed behaviour patterns and skin lesions in 11 commercial swine herds. *Journal of Swine Health and Production* 11, 181-185.